

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
13 - 22 - 2867 / 18
Београд
ДБ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 12600 датум: 25.04.2019.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије¹, користећи законска овлашћења утврђена одредбом члана 24. Закона о Заштитнику грађана², на основу података прикупљених у поступку по приужбама грађана³, Заштитник грађана даје Министарству заштите животне средине, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарству рударства и енергетике

МИШЉЕЊЕ

са

ПРЕПОРУКАМА

Досадашњи резултати анализе стања животне средине извршених од стране надлежних државних органа и стручне јавности указују да изградња малих хидроелектрана на водотоцима може имати штетан утицај и негативне последице по животну средину, а које се огледају у пресушивању водотока низводно од водозахвата, угрожавању извора пијаће воде, деструкцији корита и приобаља, смањењу популације биљног и животињског света, те свеукупном утицају на локално становништво. Негативан утицај на природно окружење је нарочито изражен у заштићеним подручјима и на малим водотоцима.

Ради спречавања даљих могућих негативних природних последица, а све у циљу заштите и очувања природне разноврсности, неопходно је да надлежни органи јавне власти сагледају и преиспитају важећи нормативни оквир којим је уређена изградња малих хидроелектрана у Републици Србији, и то пре свега у заштићеним подручјима, узимајући у обзир стручна мишљења и урађене студије у овој области.

С тим у вези, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права, Заштитник грађана даје мишљење:

- да Министарство рударства и енергетике у сарадњи са Министарством заштите животне средине и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде попово сагледа потенцијале малих хидроелектрана као обновљивог извора енергије у односу на њихове утицаје на животну средину, као и преиспита оправданост донетих подстицајних мера у овој области;

¹ „Службени гласник РС”, бр. 98/2006

² „Службени гласник РС”, бр. 79/05 и 54/07

³ Предмети број 13-22-2867/18, 13-22-3205/18 и 3115-171/19.

- да у међувремену, *Министарство заштите животне средине* без одлагања предузме све неопходне мере из своје надлежности како би се у што скоријем року сачиниле, а потом и предложиле измене Закона о заштити природе⁴ у правцу забране изградње и рада малих хидроелектрана у заштићеним подручјима у свим режимима заштите и да се сходно томе, измене и ускладе сви одговарајући подзаконски акти; као и

- да *Министарство заштите животне средине* размотри могућност измене важећих прописа у циљу прописивања строжијих услова за изградњу малих хидроелектрана на територији целе Србије, и то тако што ће предвидети обавезно спровођење свих фаза поступка процене утицаја за све мале хидроелектране, независно од њикове инсталисане снаге и локације, чиме ће се обезбедити реално сагледавање њиховог утицаја на природно окружење.

Како би се у међувремену предупредила могућност даљег угрожавања животне средине, те обезбедило адекватно превентивно деловање и остварили циљеви законских прописа у овој области, Заштитник грађана упућује *Министарству заштите животне средине* следеће

ПРЕПОРУКЕ

I

Потребно је да *Министарство заштите животне средине* преко инспекције за заштиту животне средине и у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, преиспита могућност вршења ванредних инспекцијских надзора над радом свих изграђених и започетих пројекта изградње малих хидроелектрана над којима досад није вршен надзор, како би се утврдило да ли су у сваком појединачном случају били испуњени законом прописани услови, а нарочито да ли су у свим случајевима добијени услови заштите природе и да ли се предвиђене мере заштите спроводе.

II

Потребно је да *Министарство заштите животне средине* по службеној дужности утврди да ли постоје неки од разлога за понављање свих досада окончаних поступака давања сагласности Министарства на студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградње малих хидроелектрана.

III

Потребно је да *Министарство заштите животне средине* у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, у случајевима у којима су уочене штетне последице наложи посиоцу пројекта, односно активности, њихово отклањање или предузимање компензацијских мера.

IV

Потребно је да *Министарство заштите животне средине* са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде донесе подзаконски акт који ће регулисати минимални одрживи проток, сходно члану 81. Закона о водама⁵.

Министарство заштите животне средине ће у року од 60 дана од дана пријема препоруке, обавестити Заштитника грађана о мерама које су до тада предузете у извршењу упућених препорука, а у наредном периоду редовно ће га обавештавати о активностима које се предузимају ради њиховог извршења и утврђеним резултатима.

⁴ "Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. 14/2016 и 95/2018 - др. закон

⁵ "Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон.

Разлози:

Заштитник грађана је примио три притужбе грађана⁶ којима се изражава незадовољство изградњом и планираном изградњом малих хидроелектрана (у даљем тексту: МХЕ), пре свега у заштићеним подручјима као што су специјални резервати и паркови природе, и то највише на Старој планини, указујући на њихов негативан утицај на животну средину.

Притужбом Александра Јанковића⁷ је указано да је држава дозволила градњу МХЕ у заштићеним подручјима, упркос чињеници да истраживања указују на штетне последице истих, међу којима су пресушивање извора воде за пиће, поплаве, нарушување екосистема и многе друге. Истакнут је пример започете градње МХЕ на Ракитској реци, али је указано и на друге делове Србије, попут копаоничког краја.

Пријужбом мештана села Папратна, општина Књажевац⁸, износе се проблеми око изградње МХЕ Папратна, такође на Старој планини, чиме је предвиђени биолошки минимум у конкретном случају испод препорученог нивоа и занемарљиво мали, услед чега село Папратна и Резерват природе „Папратска река“ остају без реке. Из приложених навода произилази да је у конкретном случају Завод за заштиту природе Србије 8. августа 2013. године донео Решење о условима заштите природе, а тадашње Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине је 5. новембра 2013. године донело Решење о процени утицаја на животну средину.

Пријужбом Александра Ђорђевића⁹, поднетом у име мештана широтског дела Старе планине, је указано да је цео концепт изградње МХЕ постављен погрешно, с обзиром да није прецизно одређена количина воде у реци која је потребна за покретање турбине, као и биолошки минимум који је неопходан за очување биљних и животињских врста, већ се ови подаци одређују аналитичким и статистичким методама теорије вероватноће. Такође је истакнуто и да Завод за заштиту природе Србије не спроводи прецизна истраживања на терену јер не обухватају све биљне и животињске врсте, односно допоси решења која не одражавају реалну слику стања, као и да Завод за заштиту природе за поједине водотoke издаје опречна мишљења. Као пример је наведен случај МХЕ Дурманица на Засковачкој реци за који је Завод 23. октобра 2018. године издао негативно мишљење, док је за МХЕ Засковци, такође на Засковачкој реци издао позитивно мишљење 15. новембра 2016. године. Наведен је и случај МХЕ Темска 4 за који је Градска управа града Пирота издала грађевинску дозволу, иако Завод за заштиту природе у овом случају није издао услове заштите природе.

Имајући у виду наводе стручне јавности да МХЕ имају огроман утицај на животну средину, случај МХЕ „Паклештица“ на реци Височици, као и примљене притужбе, Заштитник грађана се обратио Министарству заштите животне средине, а потом посебно и Општинској управи општине Бабушница у погледу МХЕ на Ракитској реци, и затражио изјашњење.

Добијеним одговорима Министарства заштите животне средине¹⁰, Заштитнику грађана су предочене релевантне одредбе Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009) и Уредбе о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројекта за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“; број 114/08), којима је наведено да поступку процене утицаја подлежу само хидроелектране преко 2MW инсталисане снаге, као и надлежности Министарства, када је реч о МХЕ у заштићеним подручјима, за које се наводи да се по захтеву све уводе у поступак процене, односно његову прву фазу, тј. одлучивање о потреби процене утицаја.

⁶ Предмет број 13-22-2867/18, 13-22-3205/18 и 3115-171/19.

⁷ Предмет број 13-22-2867/18.

⁸ Предмет број 13-22-3205/18.

⁹ Предмет број 3115-171/19.

¹⁰ Допис број 011-00-1049/2018-09 од 25. децембра 2018. године и допис број 011-00-1049/2018-09 од 7. марта 2019. године.

Поводом МХЕ „Паклештица”, на реци Височици, случаја где је накнадно утврђено да су у реци евидентиране заштићене врсте риба и строго заштићена врста поточног рака, а што није било наведено у урађеној Студији о процени утицаја, Министарство заштите је истакло да је након пресуде Врховног касационог суда остало на спази Решење Министарства заштите животне средине број 353-02-1374/2017-16 од 23. јануара 2018. године о понављању поступка давања сагласности на Студију о процени утицаја, те да је тај поступак сада у току, а да Министарство нема сазнања да ли су у неким другим предметима испуњени услови за понављање поступка.

Посебно је истакнуто да је формирана радна група која ради на изменама Закона о заштити природе и то члана 35., на начин да буде предвиђена забрана изградње МХЕ, и у другом и трећем режиму заптите, односно на целој територији заштићеног подручја.

Додатним изјашњењем Министарства заштите животне средине од 15. марта 2019. године, Заштитнику грађана су достављени подаци о 14 МХЕ које су пропле процедуре процене утицаја у Министарству, од којих се десет налази у Парку природе „Стара планина“, и то за МХЕ „Јеловица“, МХЕ „Селиште“, МХЕ „Грамада“, МХЕ „Височак Ржана III“, МХЕ „Топчи Дол I“, МХЕ „Засковци“, МХЕ „Темска“, МХЕ „Темац“ и МХЕ „Папратна“. Остале МХЕ које нису у оквиру Парка природе „Стара планина“, а које су пропле кроз процедуру процене су МХЕ „Гредина“, МХЕ „Сеопце“, МХЕ „Ланиште“ и МХЕ „Караула“. Наведено је да су све наведене МХЕ имале услове, односно решење о условима заптите природе које је издао Завод за заштиту природе Србије без којих не би могли отпочети овај поступак, а самим тим ни добити одговарајућа решења. Поново је истакнуто да се о ради о МХЕ чија је инсталисана снага углавном много мања од прописане наведеном Уредбом за које је обавезна или се може захтевати процена утицаја, а да је осетљивост предметних локација представљао додатни критеријум, на основу кога су ове мале хидроелектране биле обухваћене првом фазом поступка процене.

У погледу МХЕ „Папратна“, истакнуто је да је 25. фебруара 2019. године извршен обилазак терена Парка природе Стара планина у месту Папратна, којом приликом је констатовано да пису започети радови на изградњи ове МХЕ.

На питање Заштитника грађана да ли је рађена општа студија утицаја МХЕ на животну средину, Заштитнику грађана је у прилогу последњег изјашњења органа достављен пројекат „Смернице за одрживо планирање и управљање сливним подручјима МХЕ у заштићеним природним добрима“ урађен на основу јавног конкурса који је Министарство заштите животне средине објавило 22. октобра 2018. године. Реч је о завршном стручном извештају Шумарског факултета Универзитета у Београду, чија је основна тема везана за последице градње малих хидроелектрана у Србији, првенствено у заштићеним подручјима. Урађена анализа стања је обухватала обилазак 46 локација на којима су изграђене или је у току изградња МХЕ са општом оценом да МХЕ имају изразито негативан утицај на природно окружење, као и заједнице локалног становништва.

Посебним изјашњењем Министарства заштите животне средине од 9. априла 2019. године који је примљен електронским путем, Заштитнику грађана је прецизирано да су републички инспектори за заштиту животне средине, Одсека за природу обављали инспекцијске надзоре у смислу спровођења издатих услова заштите природе, и то на заштићеним подручјима НП Копаник, НП Голија, НП Стара планина, НП Златибор, као и на територијама општина Босилеграц, Бела Паланка, Владичин Хан. Истакнуто је да су због непоправљања мера из услова заштите природе донета решења и поднети захтеви за покретање прекршајних поступака, као и пријаве за привредни преступ пред надлежним органима.

У погледу доношења подзаконског акта сходно члану 81. Закона о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон) којим се ближе прописују начин и мерила за одређивање митигативног одрживог протока, истакнуто је да надлежност за доношење овог подзаконског акта није у делокругу Министарства заштите животне средине, већ Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Што се тиче одређивања

количине воде у влажним и воденим екосистемима у заштићеним подручјима, сходно члану 18. став 5. Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон), Министарство заштите животне средине је истакло да се у том случају не доноси подзаконски акт, већ да је по потреби, у сваком појединачном случају, Министарство надлежно да одреди количину воде која је нужна за очување хидролошке појаве и опстанак биолошке разноврсности.

Општинска управа општине Бабушница је актом број 325-2/2019-4 од 8. марта 2019. године известила Заштитника грађана о хронолошком следу поступака у погледу планирања, прибављања документације за изградњу објекта МХЕ на Ракитској реци до почетка извођења радова па изградњи, као и поступака у досадашњем току изградње МХЕ „Звонце“ са водозахватом у кориту Ракитске реке. Истакнуто је да према *Просторном плану општине Бабушница* („Скупштински преглед општине Бабушница“, број 13/2012) на територији општине Бабушница постоји могућност изградње малих хидроелектрана ради искоришћавања великог хидропотенцијала река и евидентирано је тринаест потенцијалних локација; да је поступак израде по доношењу Плана био потпуно транспарентан тако да је поред законом прописаног оглашавања јавног увида и јавне презентације нацрта, Општинска управа посебно обавештавала председнике свих месних заједница и друга правна лица на територији општине Бабушница, а да у вези са планирањем изградње малих хидроелектрана није приложена ниједна примедба или сугестија на нацрт овог планског документа. Надаље је наведено да се од евидентираних тринаест потенцијалних локација, две налазе на Ракитској реци, МХЕ „Звонце“ и МХЕ „Ракита“, као и да се према подацима Завода за заштиту природе Србије ниједна од локација не налази у заштићеном подручју.

Поред издатих информација о локацији, потврђивања урбанистичких пројеката, издатих локацијских дозвола, локацијских услова и грађевинских дозвола инвеститору за предметне локације, Општинска управа општине Бабушница је посебно дала обавештење о поступању својих инспекција овим поводом, и то грађевинске инспекције и инспекције за заштиту животне средине. Истакнуто је да је грађевинска инспекција извршила укупно осам инспекцијских надзора којом приликом је према инвеститору изрицала мере, као и да је третију на снази обустава радова с обзиром да инвеститор није отклонио уочене недостатке. У погледу поступања инспекције за заштиту животне средине, истакнуто је да тим поводом није било представки грађана, те да није било ни поступања, и изнете су напомене о надлежности у којима је наведено да општинска инспекција може да контролише мере заштите животне средине прописаних решењем о неприступању изради студије о процени утицаја на животну средину и то у координацији са републичком инспекцијом, док је инспекцијски надзор над поштовањем услова заштите природе у надлежности републичке инспекције за заштиту животне средине.

Уставом Републике Србије¹¹ загарантовано је право сваког грађанина на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању. Свако, а посебно Република Србија и аутономна покрајина, одговоран је за заштиту животне средине и свако је дужан да чува и побољшава животну средину. Уставом је такође зајамчено мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона¹², као и право на једнаку законску заштиту, без дискриминације¹³.

Законом о заштити природе¹⁴ уређује се заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине. Циљеви овог закона су, између остalog, и усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма,

¹¹ „Сл. гласник РС“, бр. 98/2006, чл. 74

¹² Чл. 58. Устава РС

¹³ Чл. 21. Устава РС

¹⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. Закон

основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне разнотеже; одржivo коришћење и/или управљање природним ресурсима и добрима, обезбеђивање њихове функције уз очување природних вредности и разнотеже природних екосистема; као и благовремено спречавање људских активности и делатности које могу довести до трајног осиромашења биолошке, геолошке и предеопе разноврсности, као и поремећаја са негативним последицама у природи. Овим законом се на заштићеном подручју успостављају режими заштите I, II и III степена, при чему је само у I степену потпуно забрањено коришћење природних ресурса и изградња објекта¹⁵.

Ради ублажавања штетних последица на природу, које могу настати или су настале реализацијом планова, основа, програма, пројеката, радова или активности на заштићеном природном подручју или подручју склопске мреже, правно лице, предузетник и физичко лице, односно посилазац пројекта, дужно је да спроведе компензацијске мере у складу са решењем које доноси Министарство на предлог завода.¹⁶ Ако су пројекти или активности у природи изведене без утврђених услова заштите природе или супротно датим условима заштите природе, због чега су настала оштећења природе и заштићених природних добара, посилазац пројекта или активности односно, корисник природних ресурса, дужан је да без одлагања и о свом трошку отклони штетне последице свог деловања, по начелима објективне одговорности.¹⁷

На заштићеном подручју забрањени су радови и активности, односно извођење пројеката, који оптешћују, нарушују и мењају особине и вредности због којих је подручје заштићено (члан 57. став 1. Закона о заштити природе). За радове и активности, односно извођење пројеката на заштићеном подручју спроводи се поступак процене утицаја на животну средину, у складу са законом, уз обавезно прибављање акта о условима и мерама заштите природе (члан 57. став 3.). За радове и активности, односно пројекте за које се не спроводи поступак процене утицаја на животну средину, а који могу имати утицај на вредности и обележја заштићеног добра, извођач радова, односно посилазац пројекта, дужан је да од завода прибави акт о условима и мерама заштите природе, у складу са овим законом (члан 57. став 4.).

Надзор над применом одредаба овога закона и прописа допетих на основу овог закона врши Министарство заштите животне средине, ако овим законом није другачије прописано. Надзор над законитотицом рада Завода за заштиту природе Србије врши Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине (члан).

Уредбом о режимима заштите¹⁸ ближе се прописују режими заштите, поступак и начин њиховог одређивања, као и објекти, радови и активности који су забрањени или ограничени. Режим заштите II степена радове и активности у погледу хидроелектрана ограничава на изградњу хидроелектрана појединачне снаге максимално до 5 MW, док режим заштите III степена радове и активности ограничава на изградњу мини хидроелектрана снаге максимално до 30 MW.

Законом о водама¹⁹ прописано је да приликом захватања вода из водотока, односно акумулација, мора се низводно од водозахвата обезбедити минимални одрживи проток, узимајући у обзир, нарочито: хидролошки режим водотока и карактеристике водотока са аспекта коришћења вода и заштите вода, стање акватичног и приобалног екосистема. Такође је прописано да министар надлежан за послове водопривреде и министар надлежан за послове заштите животне средине ближе прописују начин и мерила за одређивање минималног одрживог протока.

¹⁵ Чл. 35. Закона о заштити природе.

¹⁶ Чл. 12. став 1. Закона о заштити природе

¹⁷ Члан 13. став 1. Закона о заштити природе

¹⁸ "Сл. гласник РС", бр. 31/2012.

¹⁹ "Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - пр. закон - члан 81.

На основу примљених притужби грађана, добијених информација из средстава јавног информисања, изнетих мишљења стручњака и урађених студија, као и добијених изјашњења надлежних органа јавне власти овим поводом, Заштитник грађана оцењује да постоји оправдана бојазан како локалног становништва, тако и свих грађана Републике Србије да ће рад постојећих и изградња нових малих хидроелектрана, како у заштићеним подручјима, тако и шире, довести до даљег нарушувања и угрожавања животне средине са далекосежним последицама.

Урађене анализе стања на терену од стране надлежних инспекцијских органа и стручњака показују да многи инвеститори често не поштују издате услове заштите природе, мере заштите животне средине, као и издате дозволе и одобрења, а да инспекцијска контрола ретко остварује своју превентивну улогу. С тим у вези, у многим случајевима је дошло до нарушувања природног окружења и негативног утицаја који се превасходно огледају у фактичком пресушивању водотока низводно од водозахвата, угрожавању извора пијаће воде, деструкцији корита и приобаља, смањењу популације биљног и животињског света, те свеукупном утицају на локално становништво.

Један од примера је изградња МХЕ „Звонце“ на Ракитској реци, где из добијеног изјашњења Општинске управе општине Бабушница произилази да је услед извођења радова дошло до појаве одрона земљишта, уништавања локалног земљаног пута, депоновања ископаног материјала мимо пројекта и извођења радова мимо прописаних стандарда. С друге стране, стручна анализа је показала да је у зони градње водозахвата уочена потпуна деструкција поточног корита, чиме се угрожава живи свет.²⁰

Завршни стручни извештај Шумарског факултета у Београду износи и друге примере и податке о свеукупним негативним ефектима изградње МХЕ, попут случаја изградње 15 МХЕ на Јошаничкој реци где за многе од њих нису издати услови заштите природе, затим МХЕ на сливу реке Гокчанице, реке Студенице, реке Ресаве, реке Власине и реке Млаве.²¹ Нарочито произилази да је у већини случајева споран тзв. „биолошки минимум“, односно количина воде која се оставља у речном току након водозахвата, с обзиром да се у пракси неретко дешава да након водозахвата остаје суво корито, а што доводи у питање начин на који се ово одређује, при чemu произилази да нису ближе прописани начин и мерила за одређивање минималног одрживог протока.

Пример МХЕ Паклешица на реци Височици и накнадног утврђивања да у овој реци ипак постоје заштићене природне врсте које нису биле наведене у студији о процесни утицају, показује да и у случајевима када је спроведен поступак процене утицаја, исти не представља гаранцију да су заиста сагледани сви аспекти. У том смислу, спровођење поступка процене само за мале хидроелектране одређене снаге, сходно важећим прописима, као и спровођење само прве фазе поступка процене за оне које су у заштићеним подручјима, дају још мање гаранције да је извршена адекватна процена.

Сходно томе, имајући у виду пресуду Врховног касационог суда донету поводом случаја МХЕ Паклешица, Заштитник грађана је мишљења да Министарство заштите животне средине треба да предузме активнију улогу, те да у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије преиспита могућност вршења ванредних инспекцијских надзора над радом свих осталих МХЕ, да по службеној дужности утврди да ли и у осталим случајевима постоје разлози за понављање поступка давања сагласности, као и да се у начелу размотри предвиђање строжијих услова спровођења поступка процене утицаја.

²⁰ Завршни стручни извештај Шумарског факултета Универзитета у Београду за пројекат „Смернице за одрживо планирање и управљање сливним подручјима МХЕ у заштићеним природним добрима“, Београд, 2018, стр. 225.

²¹ Ibid, стр. 226-230.

Имајући у виду чињенице и околности утврђене у поступцима контроле правилности и законитости рада, као и оправдану узнемиреност локалног становништва због изградње и планирање изградње МХЕ на малим водотоцима, Заштитник грађана је става да се решавању овог проблема мора приступити без одлагања, уз максимално ангажовање свих релевантних чинилаца, јер се само потпуном забраном изградње у заптићеним подручјима, прописивањем строжијих услова за изградњу свих МХЕ, као и свеобухватном инспекцијском контролом може омогућити остварење Уставом²² зајемченог права грађана на здраву животну средину.

У складу са својим уставним и законским овлашћењима Заштитник грађана је применом чланова 24. став 2. и 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана дао мишљење и истовремено упутио препоруке о питањима из своје надлежности, делујући превентивно, уверен да ће на тај начин унапредити рад надлежних органа и спречити да се уоче пропусти попављају у будућности.

Доставити:

- Министарству заштите животне средине;
- Министарству полнопривреде, шумарства и водопривреде;
- Министарству рударства и енергетике;
- Заводу за заштиту природе Србије, ради информације;
- Општинској управи општине Бабушница, ради информације;
- притужиоцима.

²² „Службени гласник РС”, бр. 98/2006